

red. prof. dr. sc. Mario Perestegi

U SJEĆANJE NA HRVATSKOGA SKLADATELJA JOSIPA MAGDIĆA (1937. – 2020.)

Dana 26. studenoga 2020., u 84. godini života, napustio nas je drag čovjek i izniman glazbenik, hrvatski skladatelj, pedagog i orguljaš Josip Magdić. Rođen je u Ogulinu 19. ožujka 1937., a ondje je, kako se vjerojatno moralo dogoditi zbog spleta određenih okolnosti, i umro. U tišini voljenoga kraja gdje je i započeo njegov iznimno bogati život – kraja koji je uvijek nosio u sebi i sa sobom kamo god je išao, kraja koji ga je oduševljavao svojim obzorjima i nadahnjivao svojim ljepotama – ondje je i završio. Ostavio nam je neprocjenjivo blago – svoju glazbu. Njegov se životni krug, dakle, zatvorio u rodnom mjestu, no amplitude koje su ga vodile i odmicale u svim smjerovima sežu do krajnjih točaka uspona iznimno sadržajnoga života ovoga skladatelja.

Josip Magdić završio je svoje osnovno školovanje u Ogulinu, a zatim je otišao u Zagreb gdje je završio klasičnu gimnaziju, paralelno i glazbenu školu. Školovanje je nastavio u Višoj pedagoškoj školi, na studijskoj grupi glazbe i hrvatskoga jezika. U Zagrebu je usporedno s tim studijem privatno studirao polifoniju i radio kao nastavnik solfeggia i glasovira u tadašnjoj Glazbenoj školi Sveučilišta *August Cesarec*. Glazbu je studirao na *Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani* gdje je završio studij kompozicije u razredu Marije Lucijana Škerjanca, dirigiranje kod Danila Švare i orgulje kod Pavla Rančigaja. U istoj ustanovi završio je i poslijediplomski studij kompozicije te je 1964. postao članom Slovenskoga društva skladatelja.

Od 1967. djelovao je u Bjelovaru na glazbenoj školi kao profesor i ravnatelj. Godine 1970. postao je predavač na Muzičkoj akademiji u Sarajevu, a već 1972. docent za kompoziciju te 1985. i redoviti profesor. Josip Magdić na sarajevskoj je Muzičkoj akademiji ostavio snažan trag među svojim studentima, ali i u kulturi općenito. Predavao je kompoziciju, orkestraciju,

polifoniju, analizu glazbenih oblika, suvremenu notaciju i elektroničku glazbu. Utemeljio je i vodio ansambl za suvremenu glazbu MOMUS (1972.), s kojim je nastupio u Centru *Georges Pompidou* u Parizu, i skupinu »Masmantra« (1977.), koja je djelovala u uskoj vezi s elektroakustičkom radionicom (EAR). Od 1982. do 1985. bio je tajnik, a potom i predsjednik Udruženja kompozitora BiH. U Sarajevu je ostao i tijekom najtežih dana i mjeseci ratnih razaranja početkom devedesetih godina, odlučivši ondje glazbom izraziti prkos i revolt zbog ratnih strahota. Tako je poticao senzibilitet domaće i strane javnosti upozoravajući sve na strašna ratna razaranja toga vremena. U tom se smislu vrlo aktivno uključio u djelatnost Hrvatskoga kulturnoga društva *Napredak* te je pomoću svojega »oružja« – orgulja, i svoje glazbe, na potpuno drukčiji način širio istinu o ratu u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Iz tog razdoblja potječu njegove skladbe natopljene vapajima za mirom, kao i slikama napaćenoga Sarajeva u djelima u kojima se zrcale duboka emotivno-kontemplativna duševna stanja (*Sarajevske ratne ra-*

zgleđnice op. 159., *Intra vitam mortemque op. 164.*, *Prkosni preludij s gelerom op. 152.*). U tom je razdoblju Josip Magđić počeo intenzivno izvoditi solističke orguljske koncerte, nastupajući na koncertnim turnejama u Francuskoj, Danskoj, Italiji, Hrvatskoj, Njemačkoj, Norveškoj i SAD-u. Solistički koncert izveo je i na velikim orguljama katedrale Notre-Dame u Parizu, ubrojivši se tako među malobrojne umjetnike koji su imali priliku svirati na tom prestižnom mjestu. Koncert u Parizu Josip Magđić izveo je 3. prosinca 1994. s programom vlastitih skladbi.

Drugo, ili treće razdoblje njegova života započinje 1995. kad se preselio u Zagreb te započeo djelovati kao profesor teoretske grupe predmeta na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji. Iste godine postao je i član Hrvatskoga društva skladatelja. Rezultat njegova dugogodišnjega pedagoškoga rada jest knjiga *Vokalna polifonija – Renesansni strogi slog* (Zagreb, 2006.).

Opsežan opus Josipa Magđića broji više od 250 skladbi različitoga žanra, od djela za solističke instrumente, za razne komorne ansamble, do velikih vokalno-instrumentalnih i simfonijskih djela. Hrvatsku glazbu obogatio je dvama velikim oratorijima: *Fidelissima advocata Croatiae*, op. 181, nastalim na tekst fra Vice Blekića, a praižvedenim 23. lipnja 2000. u zagrebačkoj katedrali pod ravnanjem Mladena Tarbuka, uz Mješoviti zbor i Simfonijski orkestar HRT-a i vokalne soliste, te drugim, *Jezušev križni put*, op. 250, na tekst Stjepana Pospeljnaka, praižvedenim u crkvi sv. Katarine na Gornjem gradu u Zagrebu 16. travnja 2014. Znatan dio njegova opusa pripada orguljama, »njegovu instrumentu«: *Prkosni preludij s gelerom op. 152.*, *Sarajevske ratne razgleđnice op. 159.*, *Clustering op. 163.*, *Intra vitam mortemque op. 164.*, *Oluja op. 170.*, *Dva intermezza op. 185.*, *Varijacije na temu o. A. Canjuge op. 199.* te *Beatus vir sanctus Martinus – versus alleluiaticus za trubu i orgulje op. 253.*

Orguljski opus Josipa Magđića karakterizira logičan protok glazbene misli

kontemplativnoga karaktera. Njegova se glazba suvremenoga izraza zasniva na ideji te specifičnom ostvarenju vlastitoga doživljaja zvuka i njegova snažnoga učinka na slušateljstvo. Orguljska djela Josipa Magđića kreću se između suptilnoga komornoga izraza i velikih simfonijskih zvukolikosti s osobitim odnosom prema, njemu tako važnu, koloritu. Magđićeva kompozicijska tehnika proizlazi iz dubokoga poznavanja renesansnoga i baroknoga sloga, no njezin je izraz suvremen, on se služi politonalitetnošću, atonalitetnošću te elektronikom stvarajući tako put svojega vlastitoga, originalnoga izraza. Djela su mu podvrgnuta dramskomu razvoju kao osnovnoj niti progresivnoga rasta. Osjećaj za pravu mjeru njegov je glavni estetski uzus koji rezultira čvrstim zvukovnim cjelinama i čini tako djela neponovljiva doživljaja. Oslanjajući se na umješnost interpreta svoje glazbe, Magđić u svojim djelima povremeno ostavlja prostora njihovoj kreaciji stvarajući tako trajnu vezu između sebe i interpreta.

Djela su mu izvođena gotovo u svim europskim zemljama te u Americi, Aziji i Australiji. Za svoje je stvaralaštvo primio više nagrada i priznanja: Prešernovu akademsku nagradu 1964., Nagradu SSS 1969., Nagradu IX. međunarodnog natječaja elektroakustičke glazbe u Bourgesu 1981., Nagradu grada Sarajeva 1986., Nagradu Zlatno kolo Kulturno-povijesne zajednice BiH, Zlatnu plaketu na Danima duhovne glazbe *Cro Patria* 1998., 2004., 2006. i 2009., Zlatnu plaketu na Festivalu hrvatske tamburaške glazbe 2008., 2009. i 2010.

Svi koji su Josipa Magđića poznavali i s njim bili u kontaktu imali su nesvakidašnju priliku osjetiti otvorenost jednostavna čovjeka uvijek spremna na suradnju, osobu vedra duha sa specifičnim humorom. Baš taj »njegov« humor, koji proizlazi iz duboke eruditne osobnosti, na poseban ga je način odredio i pomogao mu kako bi se lakše nosio s događajima koji mu u životu nisu uvijek bili naklonjeni.